

Nulmeting broedvogels Van Pallandtpolder 2021



Frank Majoor

Sovon-rapport 2022/27



Nulmeting broedvogels Van Pallandtpolder 2021

Frank Majoor



Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Dit rapport is samengesteld in opdracht van
Landbouwbedrijf Wesdorp DGA



Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2022

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Landbouwbedrijf Wesdorp DGA

Wijze van citeren: Majoor F. 2021. Nulmeting broedvogels Van Pallandpolder 2021. Sovon-rapport 2022/27. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's omslag: Van Pallandpolder, juli 2021 (Kees van 't Zelfde), Slobeenden (Hans Schekkerman)

Opmaak: John van Betteray, Sovon Vogelonderzoek Nederland

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon.

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Beschrijving van het gebied	3
3. Werkwijze	4
3.1. Methode & veldwerk	4
3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens	4
3.3. Weersomstandigheden	5
3.4. Foutenbronnen	5
4. Resultaten	6
5. Conclusies	7
6. Literatuur	8
Bijlage. Soortkaarten broedvogelinventarisatie 2021	9

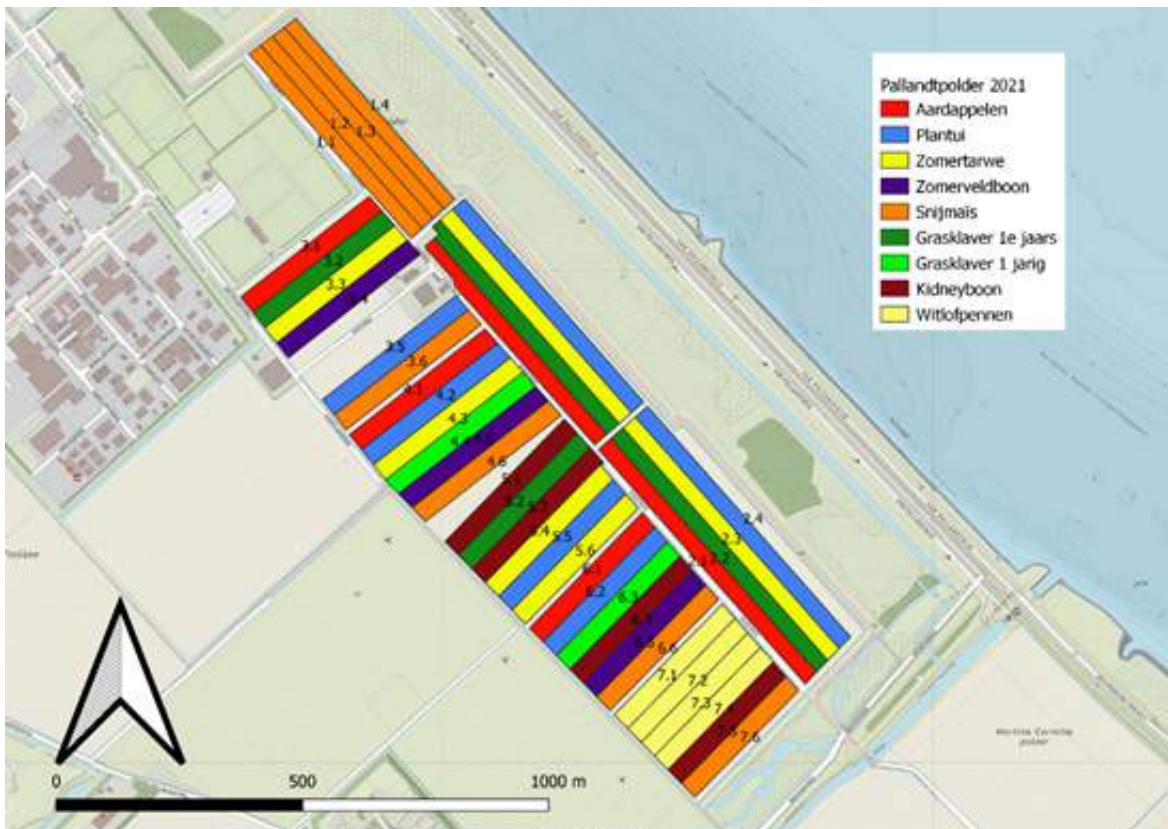
1. Inleiding

In het voorjaar van 2021 is voor de eerste keer de Van Pallandpolder gekarteerd op broedvogels. Het gaat om een poldergebied van 75 ha groot. De Van Pallandpolder is een proeftuin voor duurzame en innovatieve landbouw. De grond hiervoor is ter beschikking gesteld door de gemeente Goeree-Overflakkee. In 2021 is begonnen met de omvorming van grootschalige intensieve landbouwpercelen naar strokenlandbouw (zie figuur 1) ten behoeve van natuurinclusieve kringlooplandbouw.

Het project is een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) pilot Kringlooplandbouw van

Landbouwbedrijf Wedorp en v.o.f. Groeneveld in samenwerking met St Louis Bolk Instituut, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Van Iperen BV en Groenendijk Agro. Natuur en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee helpt mee met inventarisatie van vlinders, planten en vogels.

De broedvogelinventarisatie van 2021 is uitgevoerd in het kader van een nulmeting, zodat in de komende jaren de invloed van het nieuwe beheer kan worden vastgesteld. De komende jaren zullen dan ook zowel de broedvogels als de overwinterende vogels geteld worden.



Figuur 1. Strokenlandbouw Van Pallandpolder 2021.

2. Beschrijving van het gebied

Het onderzoeksgebied Van Pallandtpolder (75 ha) is gelegen ten westen van Middelharnis (figuur 2). Het gebied bestaat uit een open polder, met een erf in het noordelijke deel. Aan de zuidoostkant wordt het gebied begrensd door het industrieterrein van Middelharnis en een zonne- & windmolenpark. Aan

de noordwestkant wordt het gebied begrensd door een smal natuurgebied van Staatsbosbeheer met daarachterlangs de dijk van het Haringvliet.

De inventarisatie van 2021 richtte zich op het in kaart brengen van de territoria van broedvogels.



Figuur 2. Ligging en begrenzing (in rood) van het onderzoeksgebied Van Pallandtpolder.

3. Werkwijze

3.1. Methode & veldwerk

Het broedvogelonderzoek is uitgevoerd door Kees van 't Zelfde als lid van Natuur en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee volgens de methode van het Broedvogel Monitoring Project (BMP), beschreven in onder meer Vergeer et al. (2016). De werkwijze is gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitgaat naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen.

In totaal zijn van half april tot begin juli zes integrale bezoeken gebracht aan het onderzoeksgebied om de verspreiding van alle aanwezige broedvogelsoorten in kaart te brengen.

3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn de waarnemingen op een papieren kaart ingetekend en later ingevoerd via de site van Sovon in Avimap. Voor iedere waarneming is de soort, locatie, datum en broedcode vastgelegd. De

Tabel 1. Bezoektijden aan het onderzoeksgebied in 2021 en weersomstandigheden (KNMI, station Schiphol). Wind in Beaufort, temperatuur in graden Celcius, zonneshijns en neerslag in % van duur.

Ronde	Datum	Begin	Eind	Teller
1	21-apr	10:00	13:00	Kees van 't Zelfde
2	25-apr	07:00	10:00	Kees van 't Zelfde
3	13-mei	06:00	08:00	Kees van 't Zelfde
4	26-mei	10:00	13:00	Kees van 't Zelfde
5	14-juni	08:00	10:00	Kees van 't Zelfde
6	7-juli	18:00	20:00	Kees van 't Zelfde

waarnemingen zijn automatisch geclusterd aan de hand van de BMP-criteria. Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar de resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral op eventuele fouten of onnauwkeurigheden bij invoer in het veld. Het databestand is door Frank Majoor zorgvuldig gecontroleerd op onzuiverheden. De resultaten van de kartering zijn zichtbaar gemaakt op de verspreidingskaarten, die als bijlage bij dit rapport zijn opgenomen.



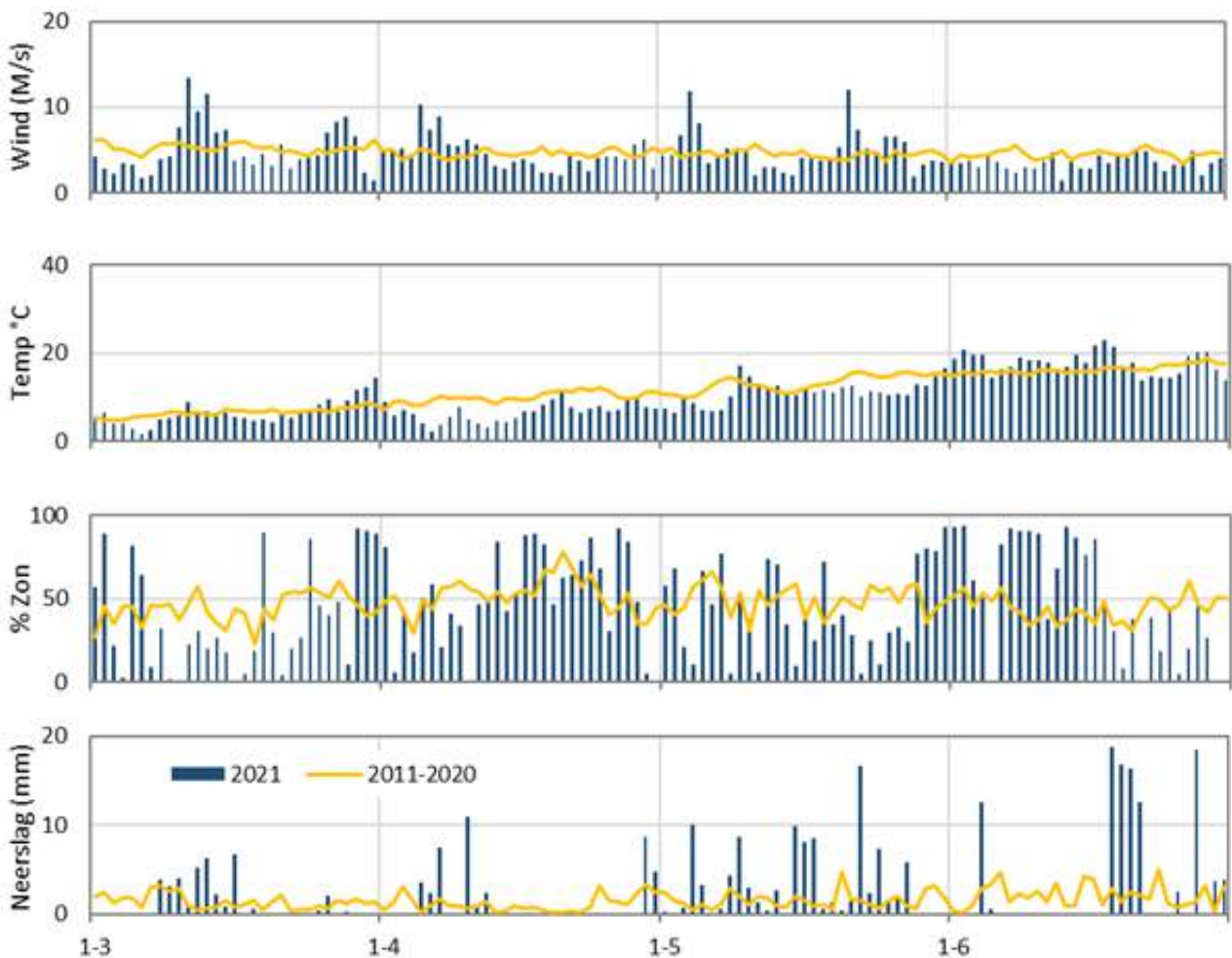
Van Pallandpolder, juli 2021 (foto: Kees van 't Zelfde).

3.3. Weersomstandigheden

Nadat op 30 en 31 maart de eerste warme dagen (20,0 °C of hoger) van het jaar werden opgetekend, brak er een langdurige koude periode aan. Diverse vogelsoorten hadden al eieren, toen zich vanaf 5 april enkele dagen met sneeuw- en hagelbuien aandienen. De gemiddelde temperatuur deze maand bleef steken op een schamele 6,7 °C; het langjarige gemiddelde over 1991-2020 bedraagt 9,8 °C. Dat vervolgens ook mei bijzonder koud was (gemiddeld 11,2 °C tegen 13,4 °C normaal), mag uitzonderlijk worden genoemd. Naast de kou was ook de grote hoeveelheid neerslag in mei opmerkelijk (zie figuur 3).

3.4. Foutenbronnen

Alle bezoeken werden gebracht tijdens gunstige weersomstandigheden en mede dankzij de goede toegankelijkheid van het onderzoeksterrein, kon een goed beeld worden verkregen van de aanwezige broedvogels.



Figuur 3. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonschijn en hoeveelheid neerslag per dag in het voorjaar van 2021 en in de periode 2011-2020 op weerstation Schiphol (Bron: KNMI).

4. Resultaten

In tabel 2 worden de resultaten van de inventarisatie van 2021 gepresenteerd. In totaal werden in 2021 16 soorten vastgesteld als broedvogel. Daarnaast zijn nog acht soorten potentiële broedvogelsoorten waargenomen. Twee van de vastgestelde en drie van de potentiële broedvogelsoorten komen voor op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017).

Voor de ruimtelijke weergave van de territoria wordt verwezen naar bijlage 1. Vermeldenswaardig is verder dat ook alle onderliggende waarnemingen digitaal beschikbaar zijn.

Naast de telling van de territoria zijn ook de nesten van Kievit en Scholekster opgezocht om deze te ‘sparen’ tijdens werkzaamheden.

In totaal zijn drie nesten van de Kievit gevonden. Twee daarvan zijn succesvol uitgekomen. Waarschijnlijk is er minimaal één jong vliegvlug geworden. Van het vierde paar is geen nest gevonden. Van de Scholekster is van alle drie de paren een nest gevonden. Bij twee nesten is daadwerkelijk omheen gewerkt bij het inzaaien. Beide zijn uitgekomen en beide hebben maar liefst drie vliegvlugge jongen opgeleverd. Het derde legsel is gelegd na het inzaaien van de bonen. Dit nest is ook succesvol uitgekomen, maar of er jongen vliegvlug zijn geworden is onbekend. Het voornemen is om komend jaar het nest-succes nog beter te volgen.

Tabel 2. Aantal territoria van de waargenomen broedvogels in de Van Pallandtpolder in 2021. De soorten met 0 territoria werden wel in het gebied waargenomen, maar hebben er zeer waarschijnlijk niet gebroed (potentiële broedvogels). Tevens is aangemerkt welke soorten op de Rode Lijst staan met hun status.

Soort	Rode Lijst	Aantal territoria 2021
Knobbelzwaan		1
Slobeend	Kwetsbaar	1
Wilde Eend		3
Kuifeend		1
Patrijs	Kwetsbaar	0
Bruine Kiekendief		0
Buizerd		0
Waterhoen		1
Meerkoet		2
Scholekster		3
Kievit		4
Kleine Plevier		0
Houtduif		0
Torenvalk	Kwetsbaar	0
Ekster		0
Zwarte Kraai		1
Tjiftjaf		1
Kleine Karekiet		5
Grasmus		1
Merel		1
Gele Kwikstaart	Gevoelig	0
Witte Kwikstaart		2
Graspieper	Gevoelig	2
Rietgors		1

5. Conclusies

De broedvogelinventarisatie in 2021 resulteerde in 16 verschillende vogelsoorten met een territorium in de Van Pallandtpolder. De talrijkste soorten waren Kleine Karekiet, Kievit, Scholekster en Wilde Eend. Daarnaast zijn nog acht soorten potentiële broedvogelsoorten waargenomen. Twee van de vastgestelde en drie van de potentiële broedvogelsoorten komen voor op de Rode Lijst (van Kleunen et al. 2017).

De inventarisaties van 2021 is uitgevoerd als een nulmeting. Deze is nodig om in de toekomst te kunnen vaststellen of veranderingen in beheer van de Van Pallandtpolder gevolgen hebben voor het voorkomen van broedvogels. De Van Pallandtpolder zal vanaf 2021 jaarlijks geïnventariseerd worden op broedvogels en de resultaten daarvan zullen steeds

worden vergeleken met deze nulmeting. Naast broedvogels zullen vanaf de winter 2021-2022 ook overwinterende vogels jaarlijks worden geteld. Tevens zal met ingang van deze winter de naastgelegen Martina Corneliapolder als referentiegebied worden geïnventariseerd op overwinterende vogels en op broedvogels.

De bescherming van de nesten van Scholekster en Kievit is in 2021 succesvol verlopen. Van de drie paar Scholekster zijn drie nesten gevonden. Alle drie zijn uitgekomen en er zijn minimaal zes jongen vliegvlug geworden. Van de vier paar Kievit zijn drie nesten gevonden. Hiervan zijn twee nesten uitgekomen en is er minimaal één jong vliegvlug geworden.



Van Pallandtpolder, oktober 2021 (foto: Kees van 't Zelfde).

6. Literatuur

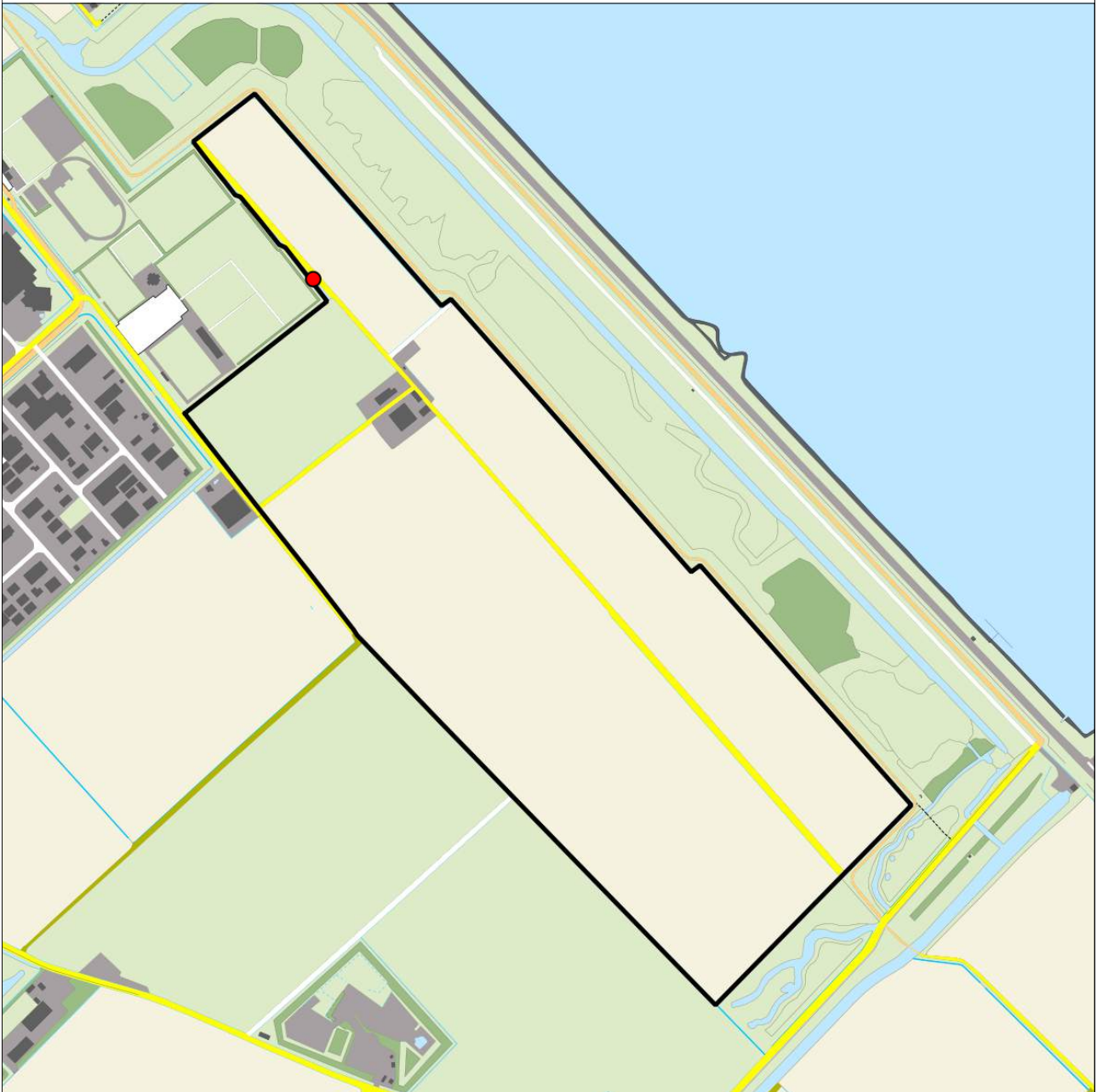
VAN KLEUNEN A., FOPPEN R. & VAN TURNHOUT C.
2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens
Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34.
Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

VERGEER J.W., VAN DIJK A.J., BOELE A., VAN BRUGGEN
J. & HUSTINGS F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelon-
derzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels.
Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.



Bijlage. Soortkaarten broedvogelinventarisatie 2021



Slobeend 1 territorium



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

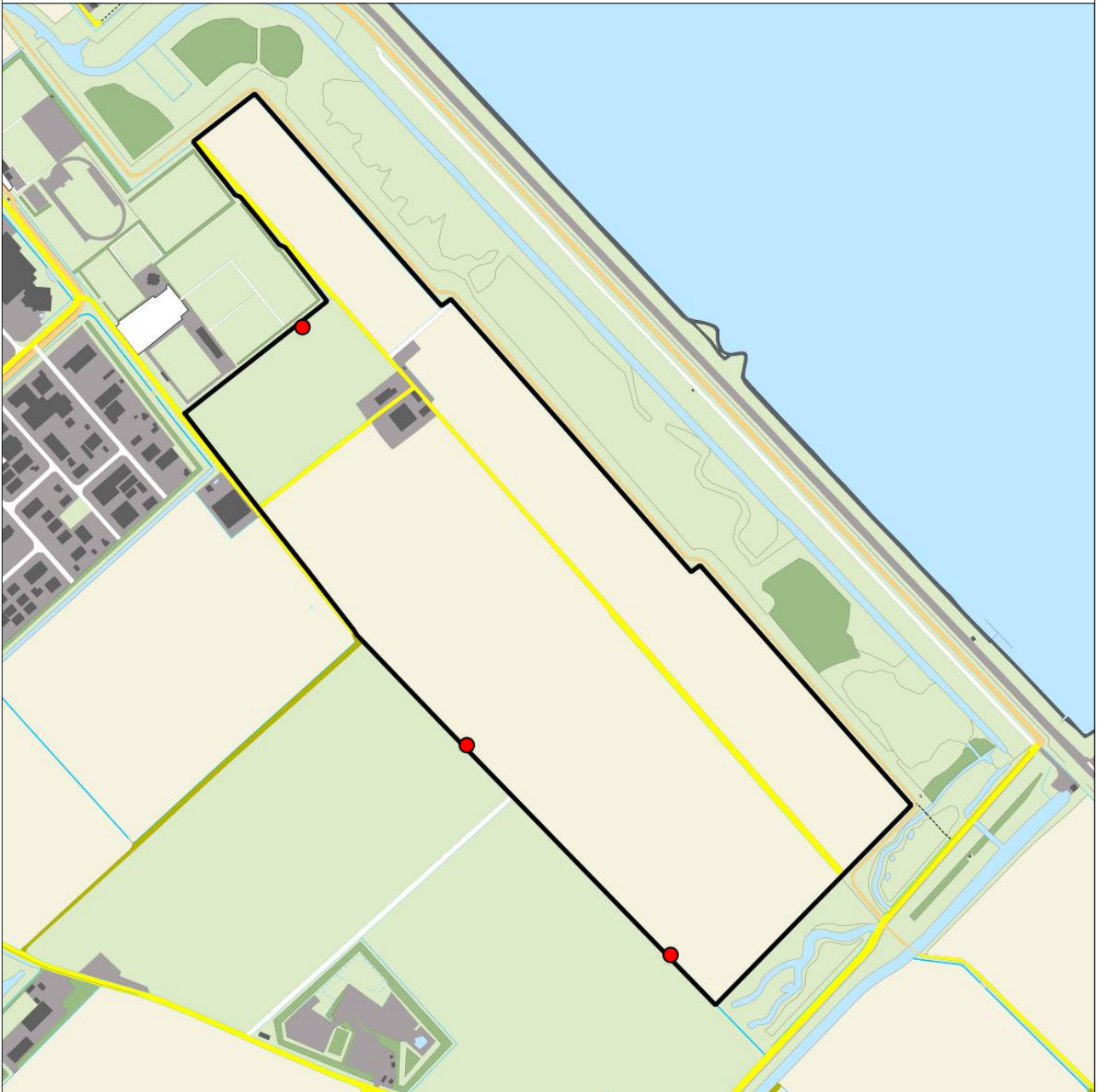
Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder





Sovon

Wilde Eend 3 territoria



Legenda:

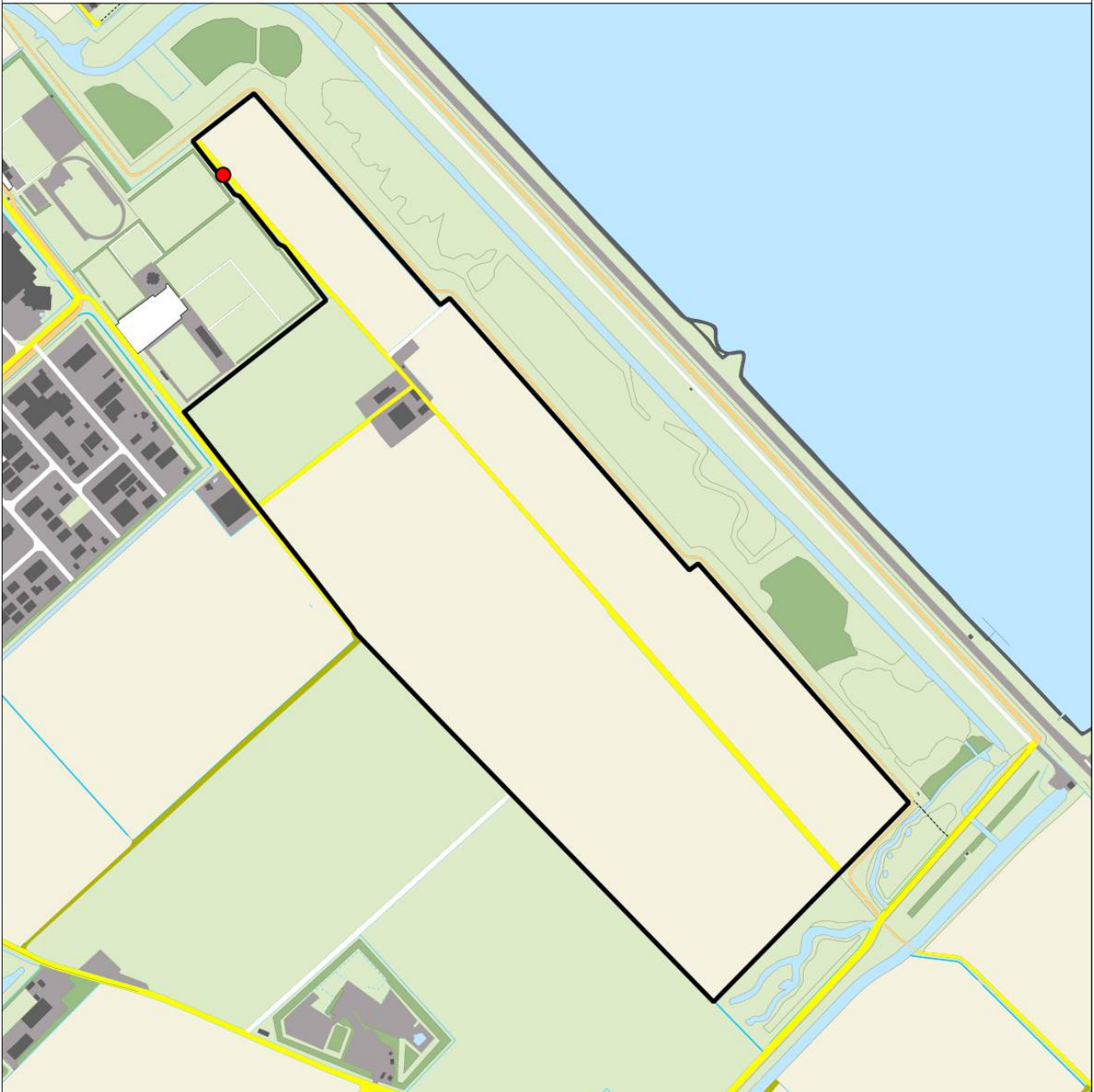
-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021



Telgebied:
55958 Pallandtpolder



Kuifeend 1 territorium



Legenda:

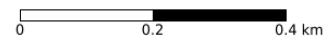
-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:

2021

Telgebied:

55958 Pallandtpolder

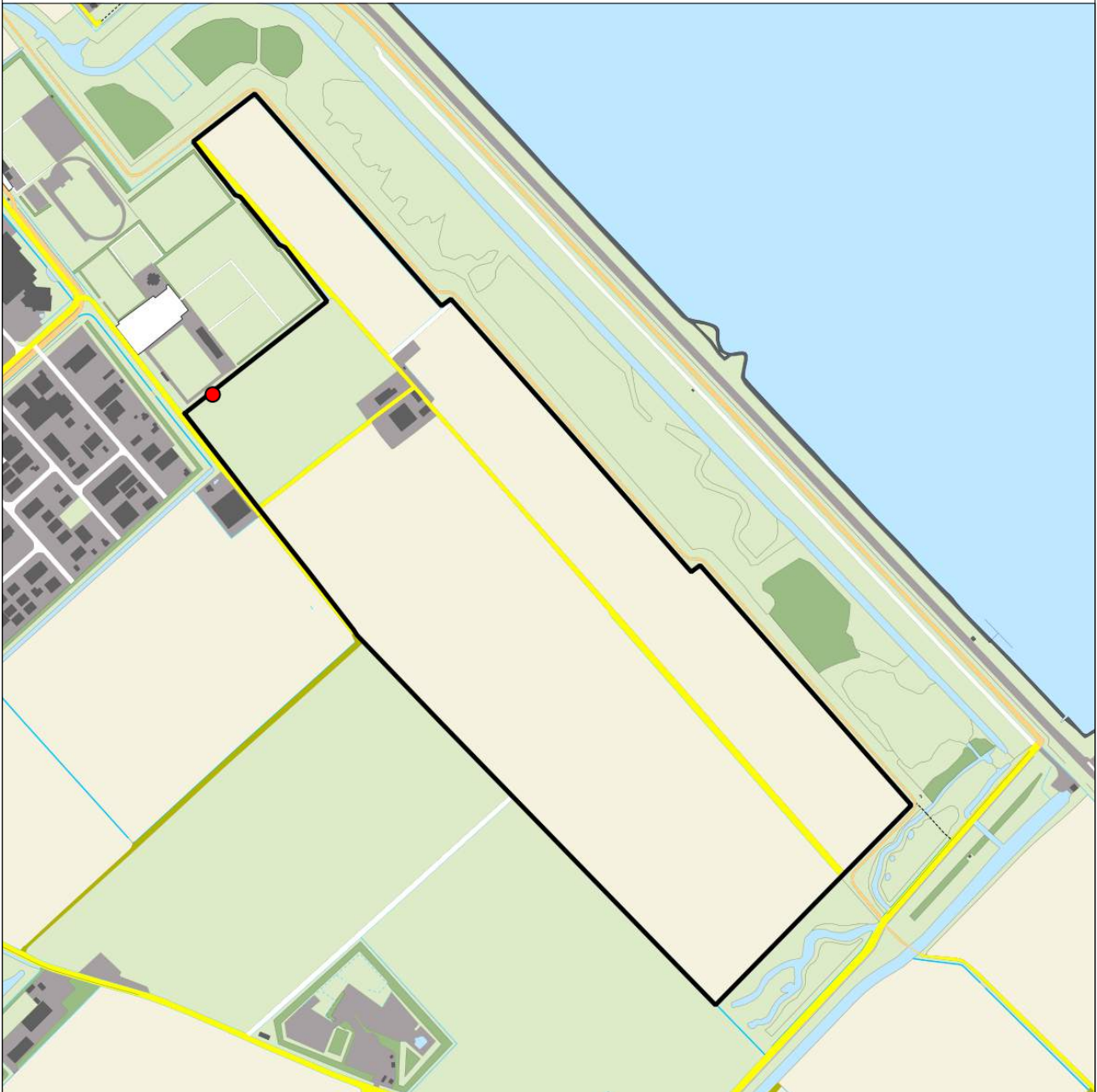


Sovon





4 / 15

Waterhoen 1 territorium

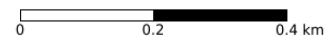


Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder

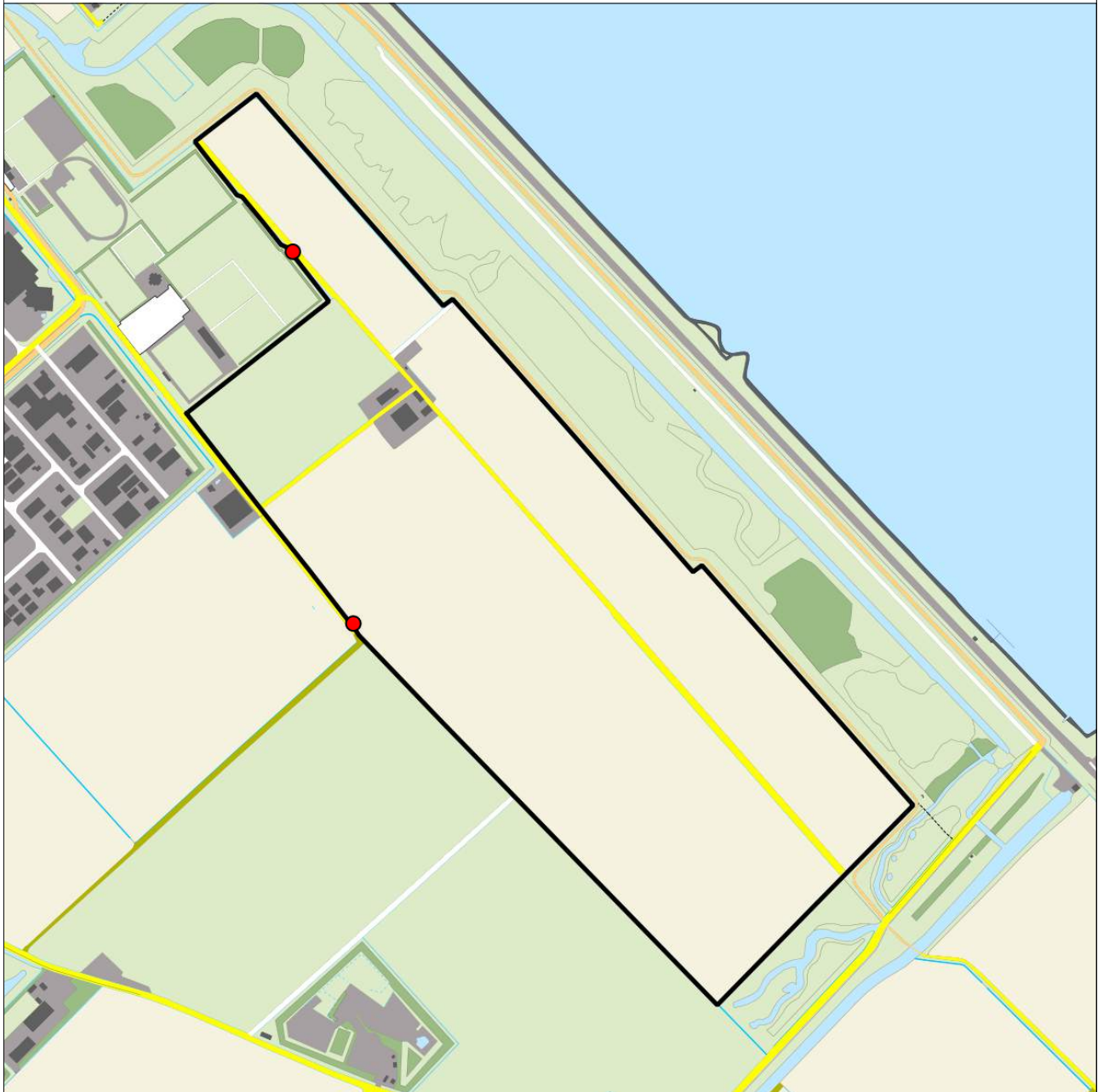


Sovon





5 / 15

Meerkoet 2 territoria



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:

2021

Telgebied:

55958 Pallandtpolder

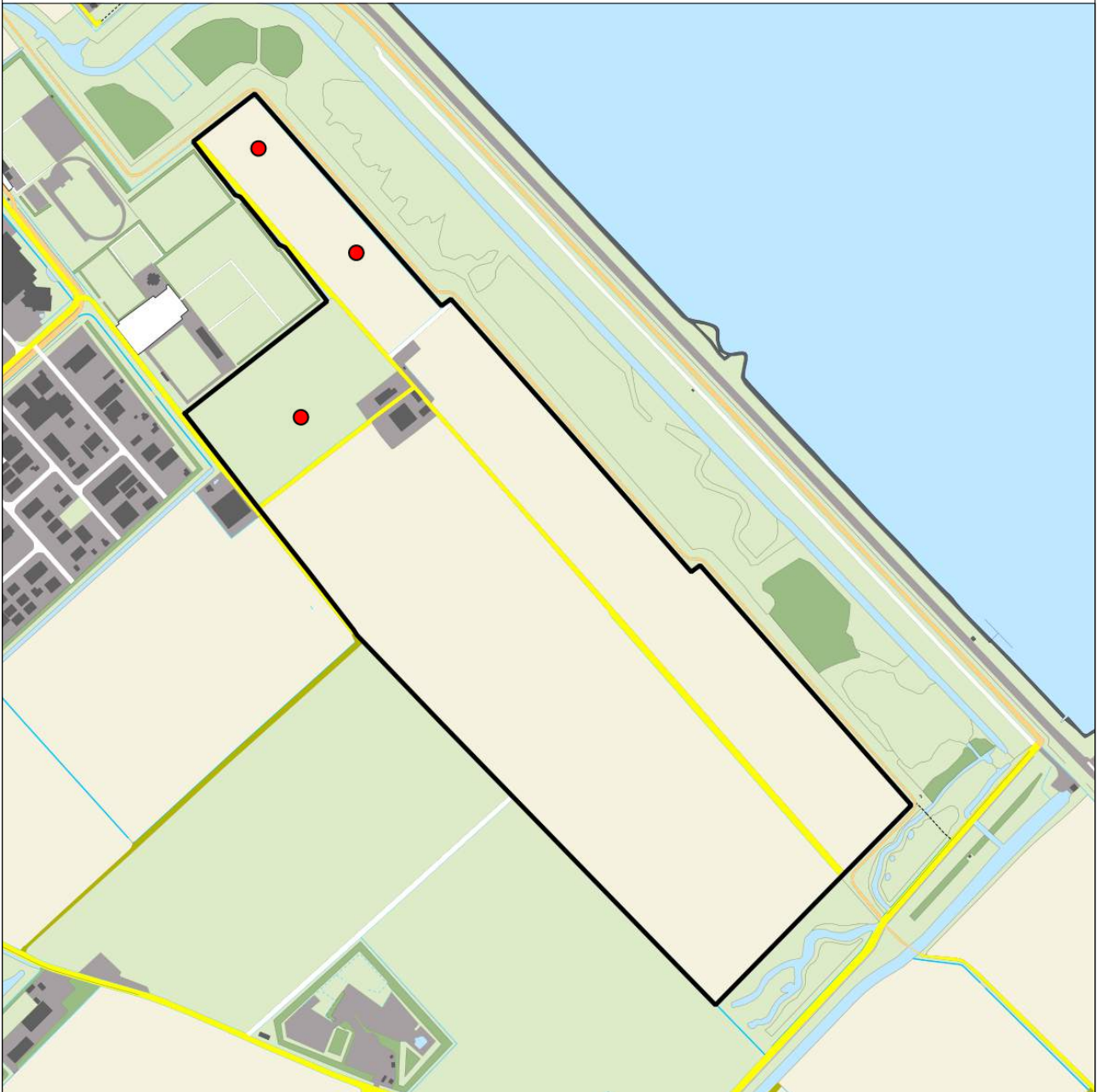
Sovon

0 0.2 0.4 km





6 / 15

Scholekster 3 territoria



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder

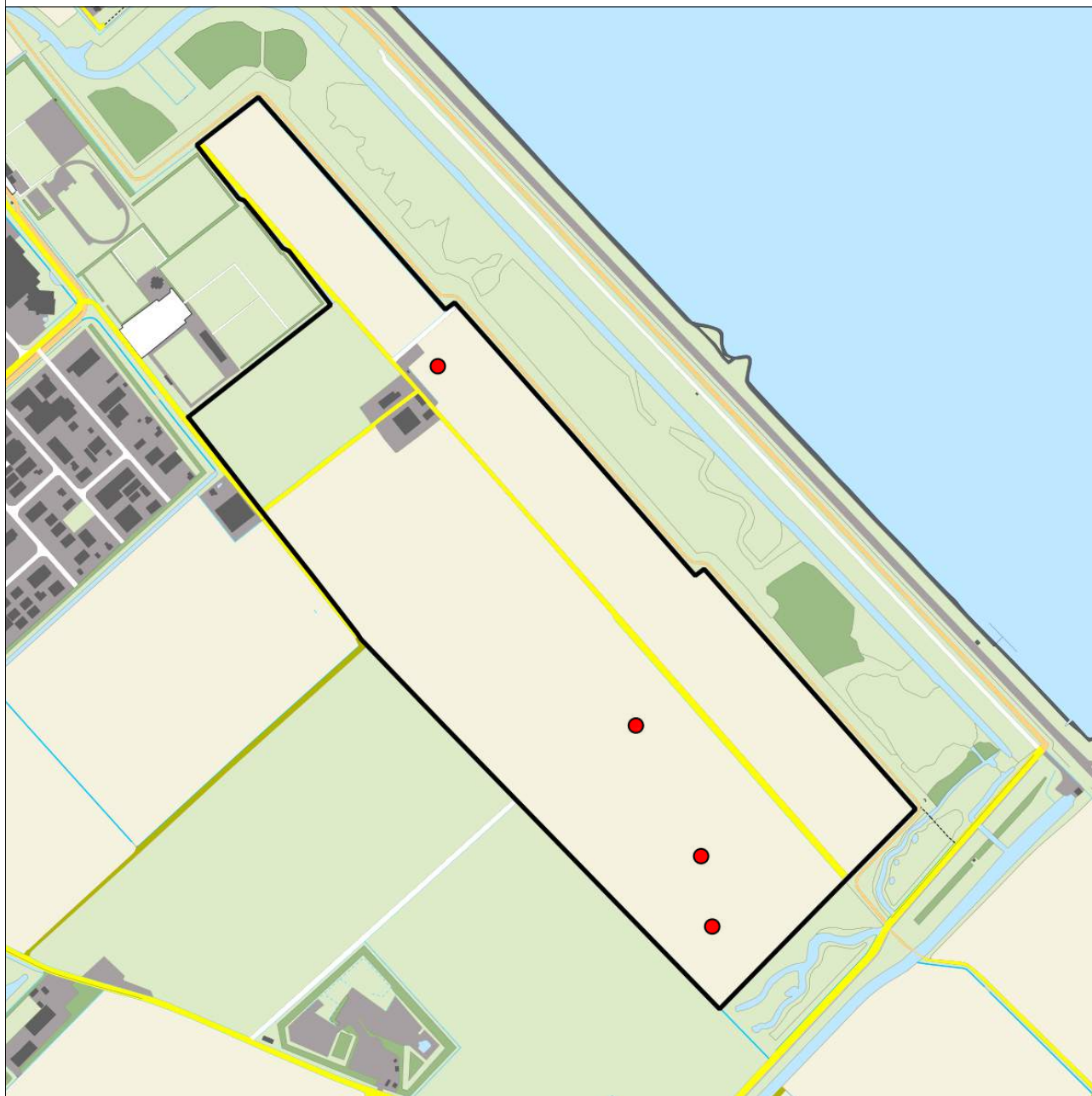
0 0.2 0.4 km

Sovon





7 / 15

Kievit 4 territoria



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:

2021

Telgebied:

55958 Pallandtpolder

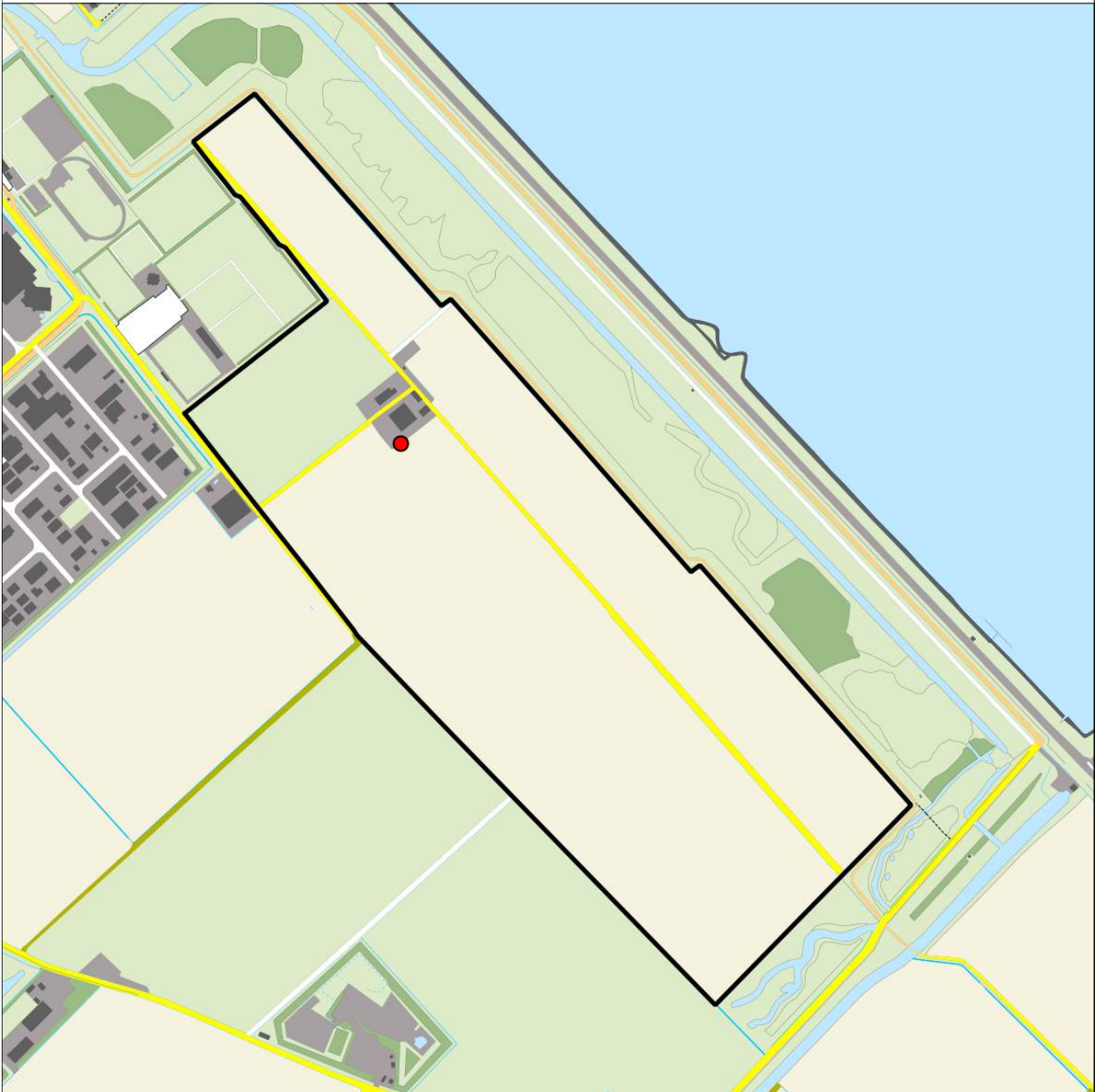
0 0.2 0.4 km





Sovon

8 / 15

Zwarte Kraai 1 territorium



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder

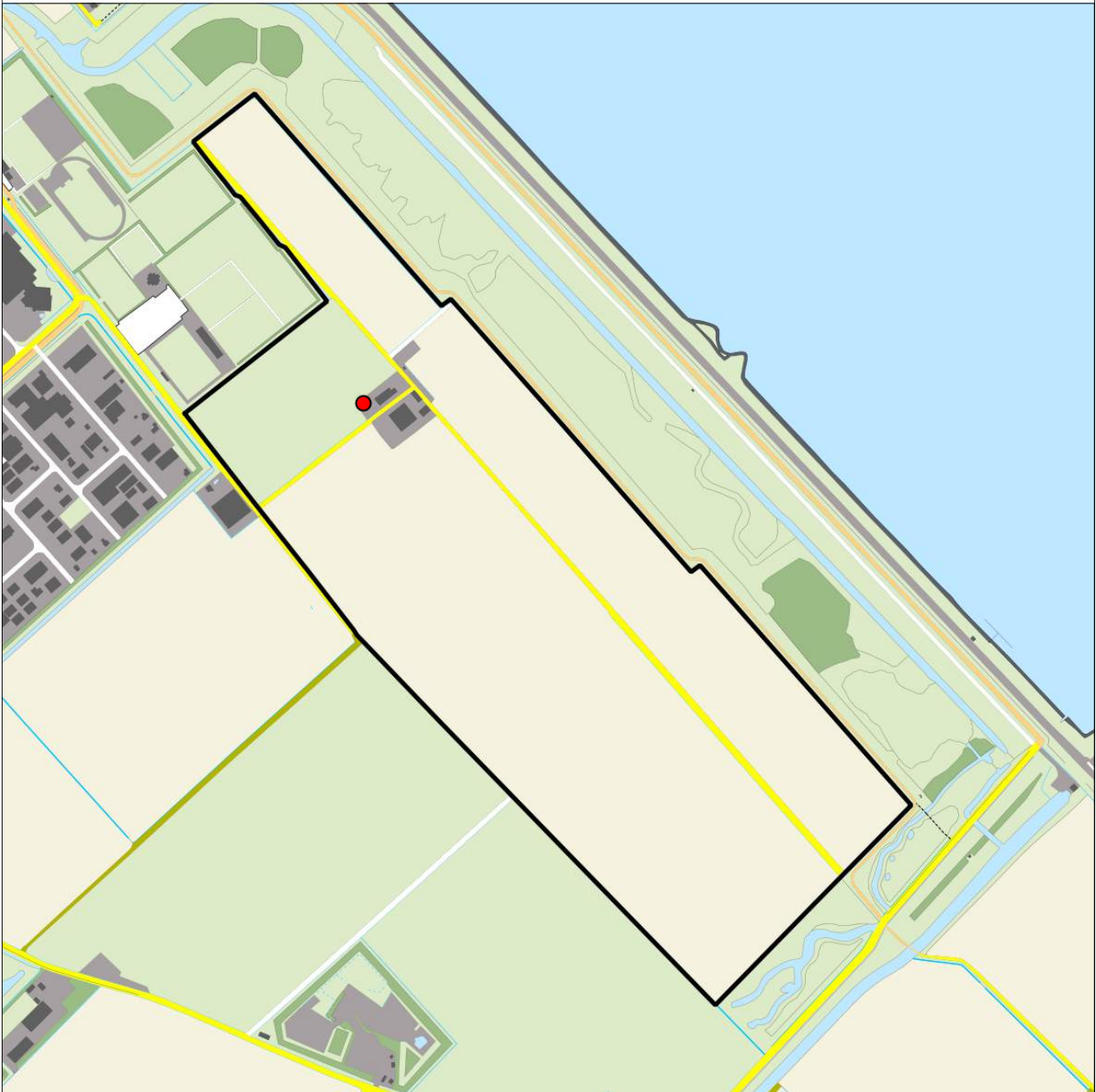
0 0.2 0.4 km

Sovon





9 / 15

Tjiftjaf 1 territorium

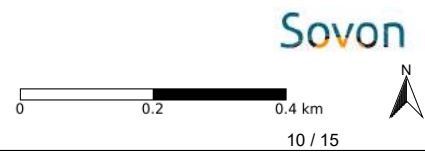


Legenda:

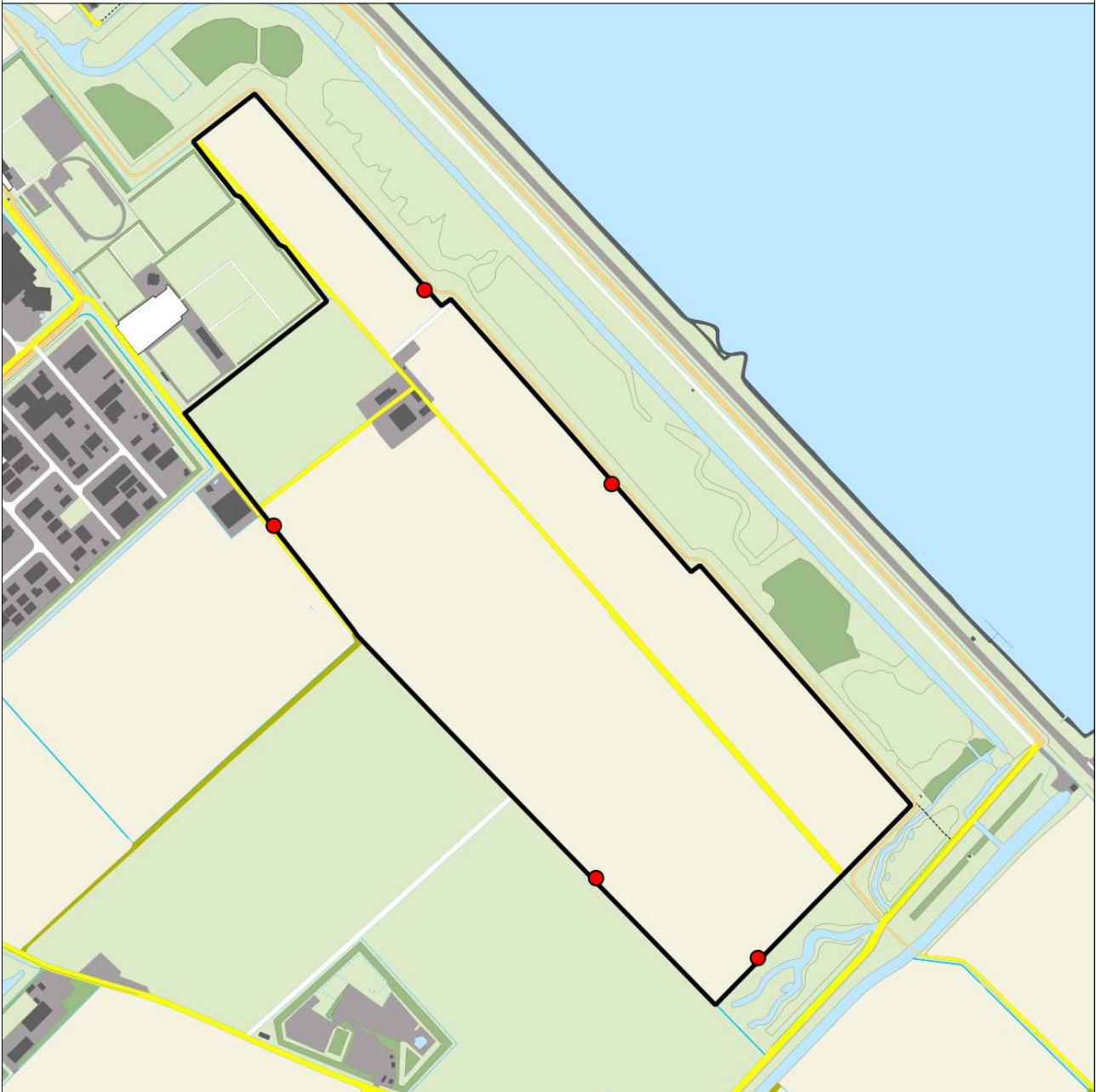
-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021



Telgebied:
55958 Pallandtpolder



Kleine Karekiet 5 territoria



Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder

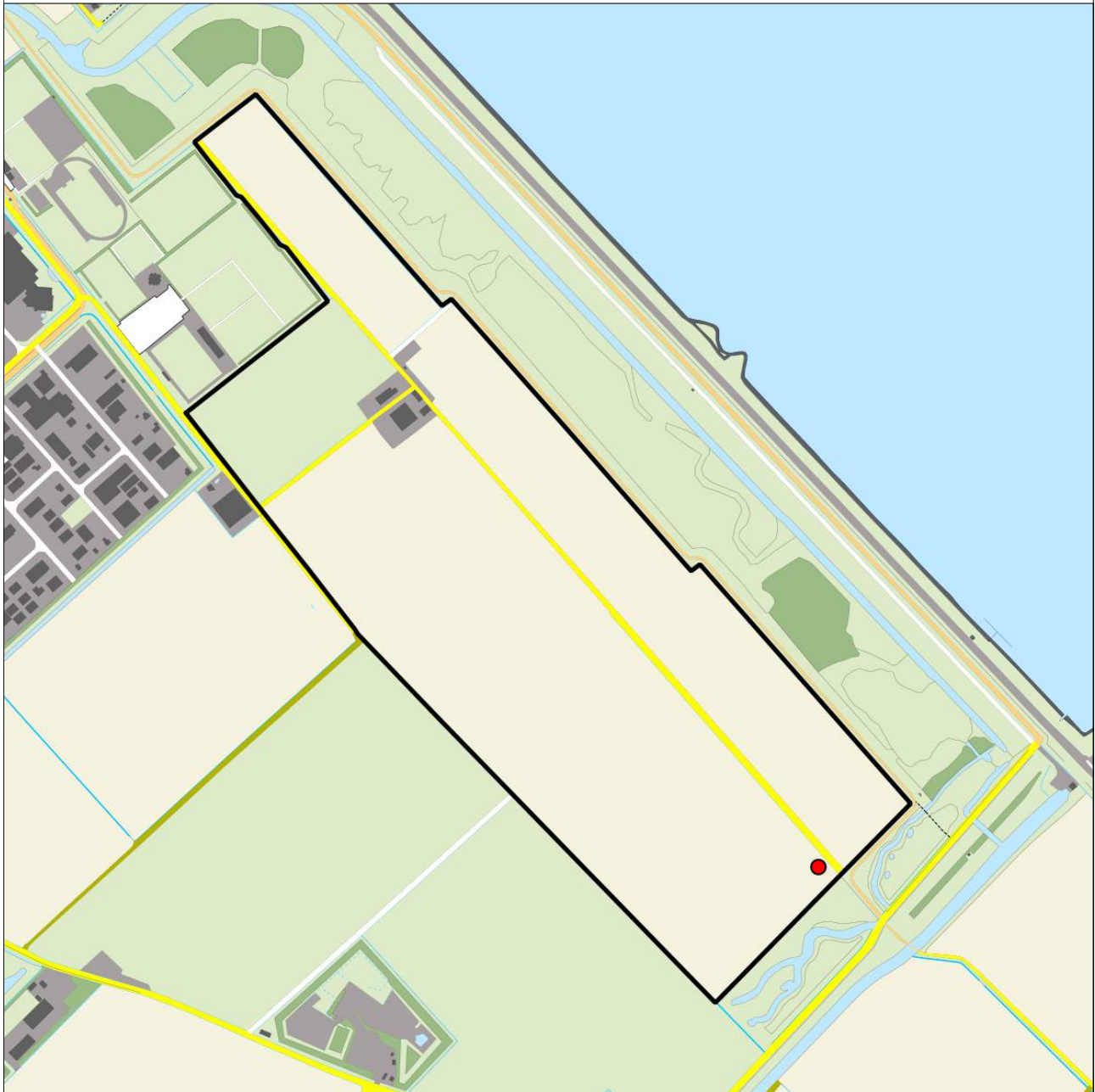
0 0.2 0.4 km

Sovon





11 / 15

Grasmus 1 territorium



Legenda:

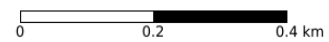
-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:

2021

Telgebied:

55958 Pallandtpolder

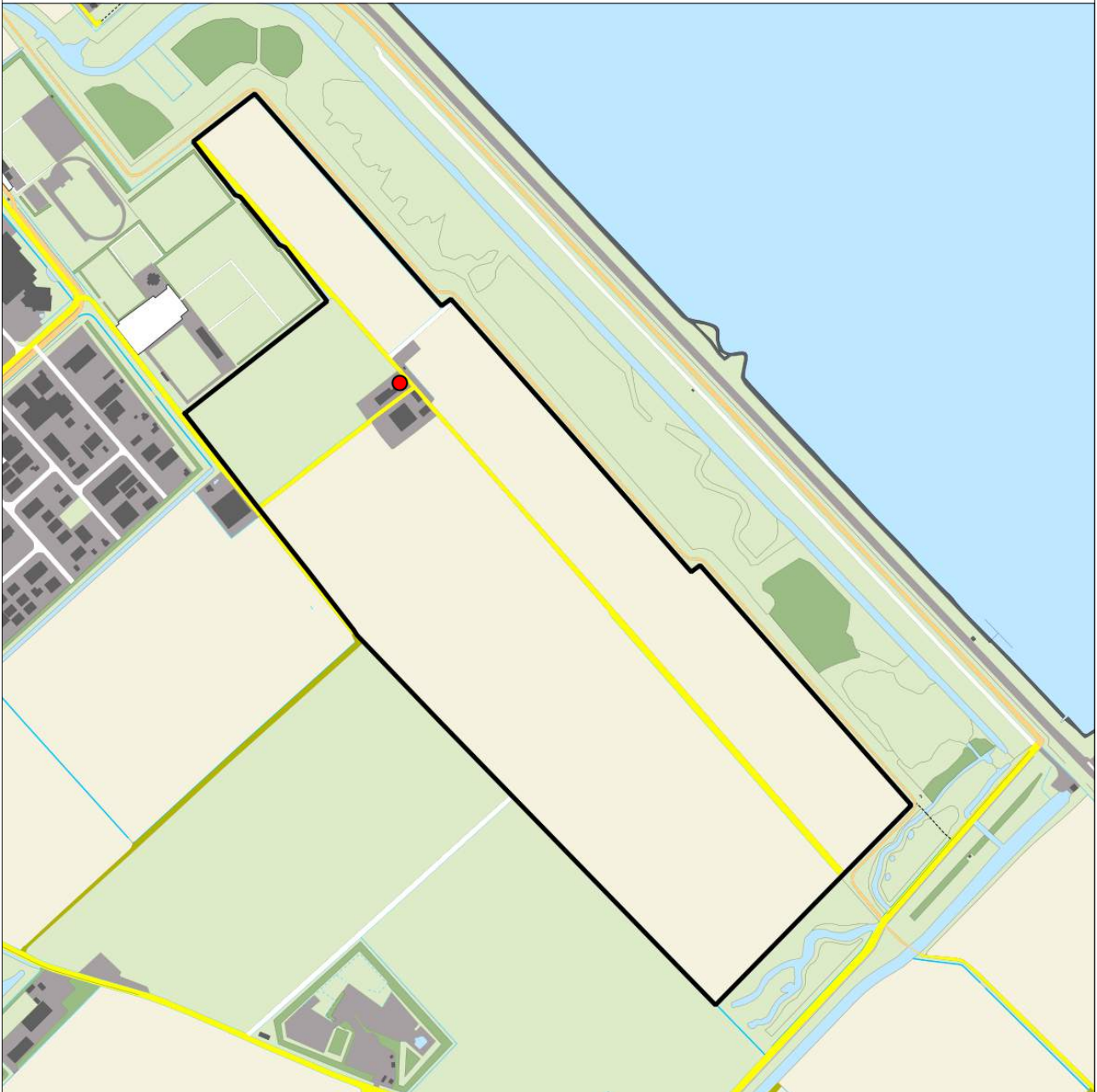


Sovon





12 / 15

Merel 1 territorium



Legenda:

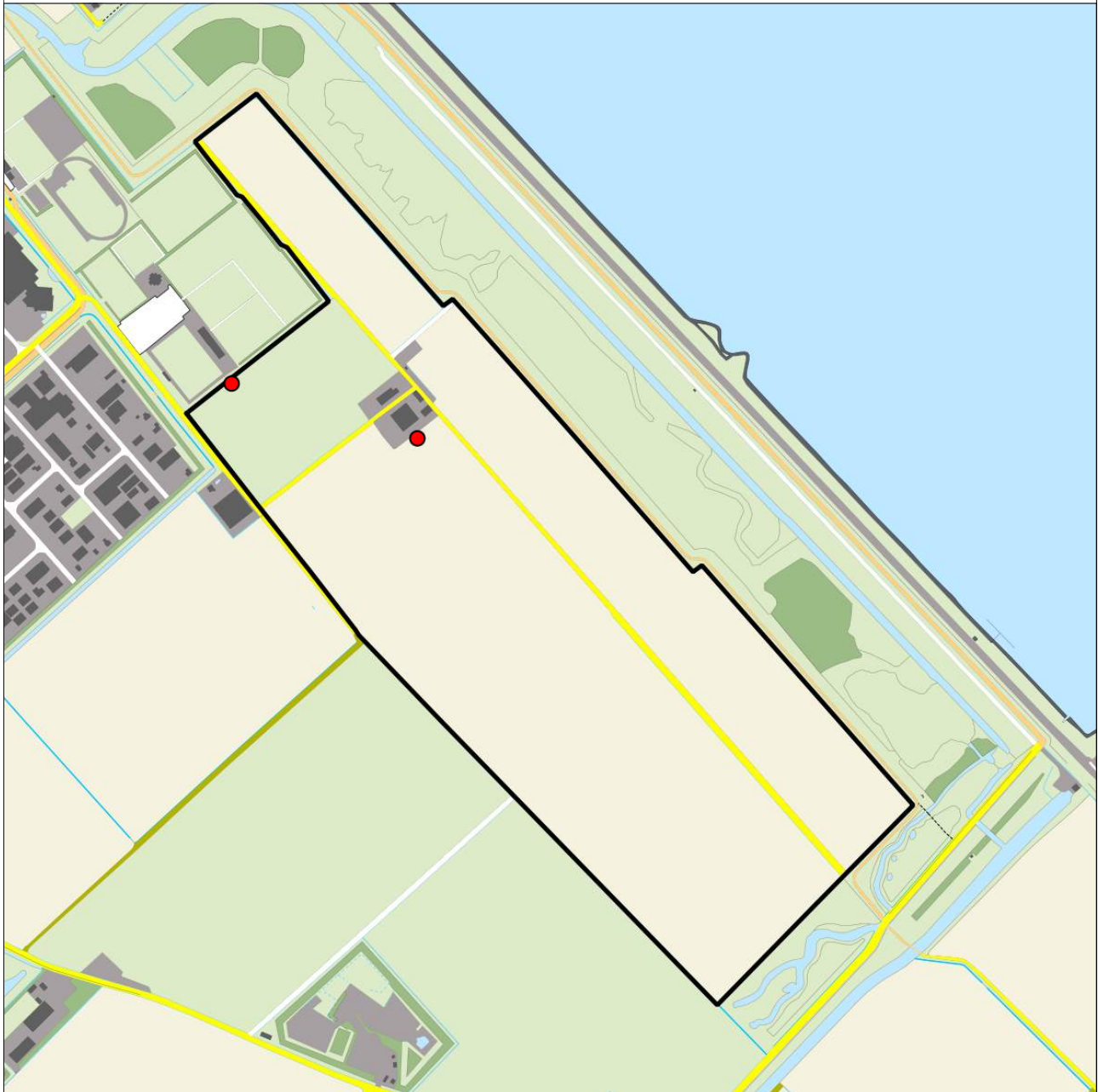
-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021



Telgebied:
55958 Pallandtpolder



Witte Kwikstaart 2 territoria

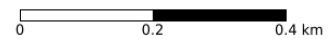


Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

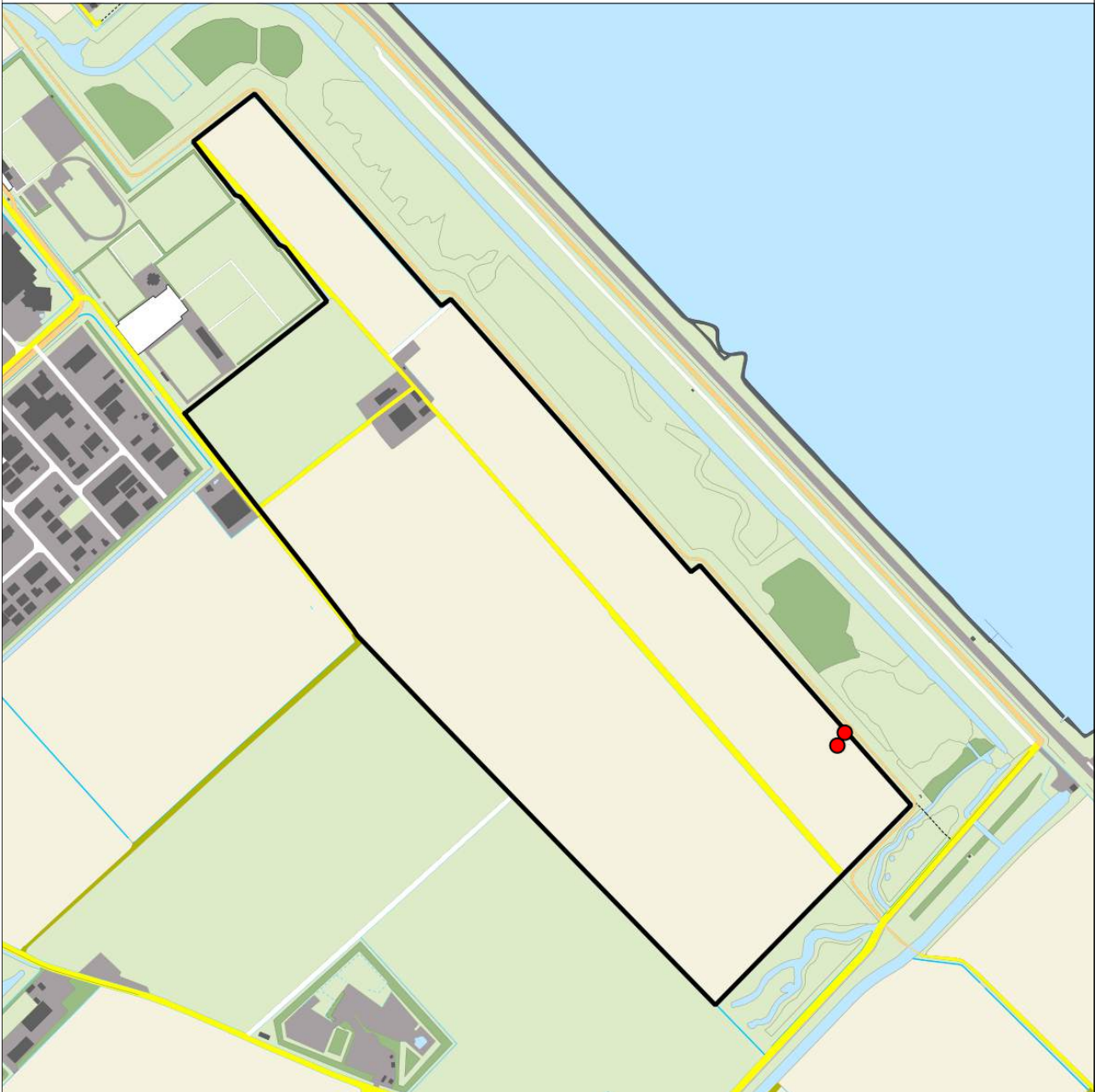
Telgebied:
55958 Pallandtpolder





Sovon



Graspieper 2 territoria

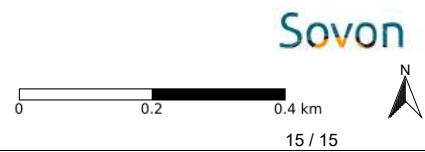


Legenda:

-  Telgebied
-  Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
55958 Pallandtpolder





In opdracht van: Landbouwbedrijf Wesdorp DGA



Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

